

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Residentia

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

An absolui non solum contra charitatem, sed etiam
possint, li- contra iustitiam, negando facultatem
centia peti- Confessario, absolventi aliquod refer-
ta, & non varum, si ex licentia negata timeretur
obtentio? grave aliquod subditi detrimentum,
etiam ex eius fragilitate, aut dultitia.
Lugo *de sacram. poenit. disputatio 20. sect. 10. §. 4.* contra Suarez *tomo 4. disputatio 30. sect. 4. numero 7. & 8.* Et in tali casu Confessarius potest nihilominus poenitentem pro illa vice absolvere, licentia petita, & non obtrata, ut diximus V. *Absolvere, numero 12.* sic declarante Paulo V. ut docet Texeda *tomo 2. libr. 3. tractat. 31. §. 4. contr. 20. numero 129.* & alii. Ut autem Confessarius prudenter iudicet, facultatem concedendam esse, ait Suarez sufficere, quod nulla ratio suadeat esse negandam, & si aliqua ratio negandam suaderet, & nihilominus poenitens nullo modo veller superiorem adire, tunc negari non posset licentia; quia, cum reservatio instituta sit in medicina, non debet nocere subiecto. Et quamvis in tali casu poenitens non videatur rite dispositus, quippe qui, nullo metu prohibente, nollit ad superiorem accedere, virgente Confessionis praecepto: totum id nihilominus infirmitatis esset, & compassione dignum, ut illud indicat praxis Pralatorum, & ipsius Summi Pontificis, qui propterea saepe concedit per lubbilza, & Bullas facultatem eligendi Confessarium pro quorumvis casuum reservatione. Saepe etiam poenitens nondum decrevit praeceptum violare, sed vacillat & ideo a Praelato sustineri debet, & non cadat. Et si decrevit, facultas illi salubris erit, quia sublata difficultate, facilitas, & suavius ad dolorem, & propositum disponetur, ad quod iuvare illum debet Confessarius, & sufficere dolorem habere generalem, de omnibus peccatis commissis. Quae omnia docet Lugo *ubi sup. numero 219.* contra Fagundez *in decal. tom. 1. lib. 1. cap. 43. numero 19.* An absolui possint reservata ex praesumpta superioris facultate cum rati habitatione de futuro, vide V. *Rati habitatione, 110.*

3 An ignorans, peccatum esse refer-
vatum, reservationem incurrat, vide V. *Et quid si dubium sit, ignorantia numero 8.* An bona fide peccatum reservatum non habenti facultatem confitens, remaneat absolutus, vide V. *Poenitens, numero 1.* Petest *Si commissi?* quis confessus sit haeresim, v. gr. dubiam simplici Confessario, a quo propter dubium absolutus fuit, compesto deinde, quod peccatum certe commiserit, remanetne absolutus? an debet pro absolutione superiorem adire? Respondet Lugo *de sacram. poenit. disputat. 20. sect. 1. numero 20* se satis probabile existimare, quod talis remaneat absolutus, nec aliam habeat obligationem, & argumentatur a simili, nam Sanchez *in sum. tom. 1. libro 4. cap. 44. numero 10.* dicit, quod si simplex Confessarius dispensavit in voto reservato dubio, dispensatio tener, etiam si postea votum comperiat esse certum; sic exigente restra Ecclesiae gubernatione. p. 617. c. 10. §. 40. 8. *Ad secundum.*

4 Pecciterum: An poenitens, qui *Aut si quis data opera extra diocesim pergeret, in accederet quae aliquod crimen non esset reservatum, ut ab illo absolveretur per simplicem Sacerdotem, recte absolvarur? Respondet Bauny. part. tractat. 4. vatae quast. 8. dub. 5.* quia dum eo pergit, habet ius confitendi confessariis illius diocesis, secundum iura, & dispositionem illius Synodi. Contrarium tenet Zambellus V. *casus numero 26. ex sacra Congreg. die 19. Novemb. 1616. part. 6. tractat. 7. resolutione 57.*

R E S I D E N T I A.

1 Residentiam Episcopi non esse de *An residen- iure divino docuerunt Gatarin. tia Episco- & Campegius, Alfonso Salmeron, & pisti de iure divi- Andreas Gerunda. Sed communis sen- ro divinos tencia Theologorum contrarium docet. Ita Franciscus Torrens, Bartolomaeus Carranza, & Iacobus Nadante. Et stando in hac opinione non dispensat Papa in iure naturali praescriptivo*

per se spectato: sed in materia eius mutando illam, quatenus etiam pendet ex voluntate humana, qua mutatione facta, ipsum naturale præceptum cessat per se obligare, quia illa obligatio restituendi non insurgit nisi mediante pacto, & vinculo inter Episcopum, & Ecclesiam: hoc autem pactum humana voluntate contrahitur, & idè ex hac parte mutabile est, saltem per potestatem publicam. *C. inter corporalia, de translat. Episcoporum* & idè per eandem relaxari potest, & consequenter etiam naturalis obligatio, quæ ex illo nascitur potest, vel mutari, vel auferri. Potestas autem publica in hoc casu est Pontifex Summus, qui habet in illa Ecclesia excellentiorem potestatem. Quando autem Pontifex dispensat in residentia, ipse statuit, quomodo pro tali tempore illi Ecclesie providendum sit. *Suarez lib. 2. de Legibus capite 4. num. 22. Basilii Pontius, Merola, & alii p. 10. tractat. 14. resol. 66.*

Potest abesse per tres menses.

2 Episcopus potest abesse à sua Diocesi per tres menses cum causa, vel sine illa. Ita Arca Vitalis, & Paulus Squilante, quamvis contrarium senserit Viguierius. Transactis verd tribus mensibus, posse etiam per octo, vel decem dies abesse absque culpa mortali censet Arca Vitalis, quia est parva materia. *Ac oppositum Pasqualigus. part. 10. tract. 14. resol. 87.*

RESTITVERE QVIS TENEATUR.

Restituere quid sit?

1 **R**estituere, seu restitutio, est actus iustitiæ commutativæ, quo unicuique redditur, quod ab eo ablatum est, vel acceptum. Ad restitutionem pertinentia ferè novem sunt, his carminibus comprehensa.

Et quæ in restitutionse consideranda?

Quid, quis, restituat, cui, quantum, quomodo, quando.

Ordinò, quove loco, qua causa excuset iniquum.

Primò igitur videbimus qui restituere

teneatur: mox qui non teneatur, seu excusetur, & deinde quid restituendum sit, cui, quantum, & c. suo ordine. Porro restitutionis radices tres ferè sunt: iniusta actio, seu omnis actio contra iustitiam: res accepta, & contractus. Videamus ergo primò.

RESTITVERE QVIS TENEATUR
Ex iniusta actione.

1 **A**ctiones iniustæ, ex quibus restituendi nascitur obligatio hæ sunt: Bellum iniustum, de quo *V. Pugna: furtum, seu acceptio iniusta rei alienæ inuito dominio: iniqua item rei alienæ retentio: acceptio rei alienæ per contractum iniquum: impedimentum, seu obex, ne alius bona acquirat iuste: homicidium, stuprum, & omnia alia offensa in bonis vitæ & fortunæ, nam de restitutione famæ diximus *V. Detractio*. Aliqua hic dicenda sunt: primò, de impediendo bonum alterius, mox de homicida, & stuprante: & tandem de cooperantibus iniquæ actioni. De furto enim, & iniusta retentione, dictum est *V. Furtum*, & de iniquo contractu dicemus infra.*

Fieri debet restitutio ex iniusta actione, puta Injusto bello, Furto, Vjura, Impediens boni, Homicidio, Stupro, &c.

2 Itaque circa impediendum alicui consecutionem alicuius rei, sic prima regula, Si quis impedit proximum à consecutione alicuius rei ad quam habebatur, actione mala contra iustitiam, puta vi, fraude, mendaciis, dolo, tenetur ad restitutionem, si verd id faciat actione mala contra charitatem vel aliam virtutem, puta precibus, exhortationibus, pollicitationibus, etiam ex odio alterius, non tenetur. Racio discriminis est, quia vi & fraude violatur libertas collatoris, in qua ius conditionale alterius situm erat: precibus & blanditiis nõ itè. *Lesius l. 2. c. 11. dub. 10. n. 123. & alii communiter, contra Caietanum in 2. 2. quest. 62. art. 2. p. 3. et. res. 54. & 11. 6. res. 33. & 34.*

Et quidem impediens bonum alterius ad restitutionem tenetur, si adhibent vim, fraudem: Secus si precibus, & blanditiis.

3 Ex quibus pro praxi inferes cum

Corollariis dictis.